

49.2 Van manufacturier tot predikant

Johan Marinus Snoek werd op 25 mei 1920 in Gorinchem geboren als zoon van Govert Snoek en Maria de Nooij, mededirecteur van de NV Gebroeders Snoek, textielzaken. Toen Johan bijna drie jaar oud was kwam zijn vader te overlijden. Zijn moeder bleef achter met drie kleine kinderen. In 1926 was zij in de gelegenheid om in Renkum een manufacturenzaak te huren met recht op koop. Na de lagere school ging Johan naar het Lyceum in Arnhem. Daar volgde hij een HBS-B opleiding. Hij kon de opleiding niet afmaken. Wegens ziekte van zijn moeder moest hij op 15- jarige leeftijd taken van zijn moeder overnemen in de winkel. Hij moest zich bekwamen in het vak van de textielhandel.

Op een conferentie in 1947 van Jeugd en Evangelie, een beweging binnen de protestantse jongeren die het evangelie wilden uitdragen trok hem aan. In 1947 werd er in Finsterwolde een evangeliewerker gevraagd. Johan Snoek reageerde op die oproep, maar hij kreeg te horen dat er meer dan honderd mensen zich hadden aangemeld, waarop hij zich toen teruggetrokken heeft. De wens om predikant te worden liet hem niet los. De predikant ds. Plaatsman uit Renkum raadde hem aan om een opleiding te volgen tot predikant Hij ging privélessen volgen bij ds. Plaatsman. Na zijn staatsexamen werd hij in 1949 toegelaten aan de Vrije Universiteit van Amsterdam. Na zijn kandidaatsexamen in 1953 werd hij beroepbaar gesteld. Woldendorp was niet de enige gemeente die een beroep had uitgebracht op kandidaat Snoek. Tijdens hun kennismakingsbezoek vonden ze de grootte van de pastorie nou niet zo bezwaarlijk, wel de inrichting ervan. Kort daarop liet Snoek weten het beroep naar Woldendorp te hebben aangenomen. Na hun huwelijk op 15 oktober werd hij op zondag 1 november 1953 bevestigd tot predikant van Woldendorp door ds. P. Brouwer uit Renkum. Na drie jaar vacant te zijn geweest had Woldendorp weer een eigen voorganger.

Johan Marinus Snoek en Cornelia Roelfje Dijkstra, geboren op 28 januari in Delft.

Het was voor hen een hele onderneming om als westerling te gaan wonen en werken in een Gronings plattelandsdorp

Ds. Snoek schreef in zijn boek "Soms moet een mens kleur bekennen" het volgende over zijn ervaringen in Woldendorp:

Het dorp Woldendorp ligt tussen Delfzijl en Winschoten, tegen de Dollard aan. De velden zijn wijd, de boerderijen groot en de arbeidershuisjes klein. De grond bestaat uit vette klei en is zwaar om te bewerken, maar geeft een goede opbrengst. Het is in het noorden vier tot zes graden kouder dan in het midden of zuiden van Nederland. Over het vlakke land heeft de wind vrij spel.

De bevolking spreekt Nederlands, maar onder elkaar gebruikt men "Grunnings". Wanneer een ouderling en ik bij een gezin op het jaarlijkse huisbezoek kwamen, dan begon het gesprek in het Nederlands maar, als de sfeer vertrouwelijker werd, ging men als vanzelf over op het Gronings. Ook als men Nederlands spreekt hebben bepaalde woorden en uitdrukkingen voor een Groninger een andere betekenis dan voor iemand uit het

Westen. De uitspraak "dat kind is een monster" is bedoeld als compliment: , "Dat is een stevig kind; het mag er zijn" .

Toen wij in Woldendorp woonden, bestonden er scherpe tegenstellingen tussen boeren en arbeiders (Woldendorp ligt dicht bij het vanouds communistische Finsterwolde). De meeste boeren waren goed-geïtueerd, en de arbeiders werkten voor een schamel loon. Men ontmoette elkaar - indien Gereformeerd - in de kerkeraad en/of op de mannenvereniging;

iedereen stemde op de Anti-Revolutionaire partij. De boerin en de arbeidervrouw waren allebei lid van de vrouwenvereniging. Maar de rangen en standen bleven strikt gehandhaafd: de vrouw van de burgemeester, van de dokter en van de dominee waren mevrouwen, de grote boerinnen en de vrouw van de onderwijzer werden aangesproken als juffrouw en verder was het "vrouw". Daaraan tornde niemand.

Kleine gemeenschap

Achteraf denk je: wat was er voor ons veel te verwerken. Kort voor de intrede te Woldendorp waren we getrouwd. Daarop verhuisden we, van het binding mogelijk westen naar het noorden. We bevonden ons opeens in een kleine gemeenschap waarin naar ons gekeken werd.

Men verwachtte zo het een en ander van de predikant en ook van "mevrouw van de dominee." Men was zowel hartelijk als veeleisend. Bovendien waren er talloze verschillen - grote en kleine - tussen hun levensstijl en de onze. Hier kocht je aardappels per mud, niet per kilo. Een vrouw trok geen pantalon aan, ook niet als het vrieskoud was. Soms ervoeren wij de aandacht van anderen als hartverwarmend, soms daarentegen als irritant. Alle interlokale telefoongesprekken liepen over het postkantoor. Mijn schoonmoeder belde een keer op en de kantoorhoudster zei: "Ze zijn niet thuis, want ik heb dominé voorbij zien fietsen en mevrouw is aan het wandelen met de baby; ik zag haar met de kinderwagen. Maar probeert U nog eens over een uur; dan zal het wel lukken".

Vanaf zes uur 's avonds tot 's morgens vroeg was er geen telefoonverkeer.

Bazar

Op maandagavond had Corry haar vrouwenvereniging - waar ze iedere keer erg tegenop zag --en ik mijn catechisaties. Het uur voor de leeftijdsgroep 12-15 was een bezoeking en een puinhoop. Na afloop konden Corry en ik elkaar dus opmonteren met de overweging: nu duurt het nog een week eer het weer zo ver is. Toch was het de vrouwenvereniging, die een bazar organiseerde waar van het dorp daverde. De burgemeester opende de bazar door het eerste schot in de schiettent te lossen. Er werd een levende gans verloot, geschonken door een gemeentelid, op voorwaarde dat ik het beest zou komen ophalen (dat deed ik, in een grote wasmand achter op de fiets). Lieden van alle gezindte stroomden naar de bazar; Corry stond hoogzwanger in een kraam met kleding. Het werd een groot succes.

Pastoraat

Twee buurvrouwen, beiden Gereformeerd, hadden constant ruzie. Maar als je in openlijke onmin met je naaste leefde, dan kon je toch eigenlijk niet deelnemen aan het avondmaal. Dus verzoenden ze zich telkens vlak voor de (driemaandelijke) viering. Direct daarna was de ruzie weer oorverdovend. Ik probeerde een blijvende verzoening tot stand te brengen, maar kon met die twee vrouwen ook geen chocolade koken. Waarop een ouderling

zei: ‘Het is mooi dat U het geprobeerd hebt en zo hoort het ook, maar lukken zal het niet. We kunnen beter naar het gemeentehuis gaan en ervoor zorgen, dat de twee dames aan twee verschillende kanten van het dorp komen wonen’. Dat was wijsheid!

De gemeente van Woldendorp had een echte evangelisatie dominee. Hij kwam in gesprek met veel Woldendorpers, mensen die lid waren van de VVD, PvdA of CPN. Er werden ook contacten gelegd met de predikant van de hervormde kerk ds. Colijn. Ds. Snoek wilde het blijde evangelie van verlossing graag aan iedereen verkondigen. Om mensen te bereiken met het Woord, werd er zomers op zaterdagavond straatprediking gehouden. Op het plein bij de kerk stond ds. Snoek zijn predikatie te houden. Het zangkoor “Jubilate” of de muziekkorps “Prins Berhard” verleende haar medewerking met geestelijke liederen. Hij liet horen dat het evangelie er niet alleen was voor een groepje gereformeerden, maar hij riep een ieder op tot bekering.

Zangvereniging "Jubilate" Woldendorp

Bij de komst van ds. Snoek heeft lektje de Groot-Jurjens namens de zangvereniging het vlogende aan het echtpaar geschreven.

Zeer geachte ds. en Mevrouw,

*Lang hebben wij gewacht en stil gezwezen.
Maar eindelijk toch weer een dominee gekregen.
Zondag zijt gij bevestigd als dominee
en dat viel voor u niet zoveel mee.
Het is een plechtige en gewichtige dag.
Een dag waar je wel eens van beven mag.
Dat u graag mag terug zien op dezen.
En dat u hier graag mag wezen.
Dat gij de gemeente op gaat bouwen.
En dat wij altijd op u kunnen vertrouwen.
Zo voelen wij ons als zang verplicht, U een cadeautje aan te
bieden.
Wij hopen dat u graag evangeliseren mag
en onze zang staat dan niet stil zo'n dag.
Want met onze versjes zorgen we er voor,
dat ze ook is een evangelisatie koor.
Wij hopen dat u zult gevoelen, wat wij hier mee bedoelen.
Als u aan andere mensen Gods Woord gaat brengen,
dat wij er bij mogen zingen.
Nu wilden wij hier graag op roemen om u als
ere voorzitter te benoemen.
Wij hopen dat u deze functie zult aanvaren,
zodat wij een goede boodschap aan de zang kunnen
verklaren.
Wij wensen u hier toe een prettig werk en een bloei
aan onze geref. kerk.
Dat u niet spoedig weer vertrekken gaat,
maar dat gij hier lang op de preekstoel staat.
Mevrouw wij hopen dat u niet tegen 't cadeautje gaat
pruilen, want als u het niet mooi vindt mag u 't bij Hector
gaan ruilen.
Tenslotte gaan wij beste mensen u veel geluk en voorspoed
wensen.
Namens het Geref. zankoor Jubilate te Wodendorp.*